

פרשת תזריע (תשפ"ב)

והסגיר הכהן את הנגע שבעת ימים (י"ג, ד')

יש לדקדק לשון הפסוק דכתיב והסגיר את הנגע ולא כתיב והסגיר את האיש, ונחלקו בזה רבותינו דלרש"י הקרא קאי על האדם המצורע שנסגר בביתו ולא נראה לחוץ שבעת ימים ולא"ש והטור אין מסגירין את האדם אלא את הנגע ונותנים בו סימן שבעת ימים לדעת אם פשתה. וצריך להבין למה בנגע צרעת בשחין (י"ג, כ"א) כתיב והסגירו הכהן שבעת ימים ולא כתיב והסגיר הנגע, וכן בנגע צרעת במכוה (י"ג, כ"ו) כתיב והסגירו הכהן שבעת ימים ולא כתיב והסגיר הנגע. ובנגע הנתק (י"ג, ל"א) כתיב והסגיר הכהן את נגע הנתק שבעת ימים, דמשמע דוקא הנגע ולא האיש כמו שכתוב בנגע צרעת.

עוד יש לדקדק דבנגע צרעת (י"ג, ב') כתיב אדם כי יהיה בעור בשרו, משא"כ בנגע צרעת בשחין (י"ג, י"ח) ומכוה (י"ג, כ"ד) כתיב בשר כי יהיה, ולא כתיב אדם. והנה, נגעים באים על עוון לשון הרע, כמו שמצינו במרים (במדבר י"ב, י') שלקתה בצרעת על שדיברה במשה, ועוון זה שייך בשני אופנים כי יש מי שנכשל לפעמים בלשון הרע ואף על פי שדיבר לשון הרע התורה עדיין קראו אדם, ויש מי שהוא בעל לשון הרע דהיינו שקנה קניין רע בנפשו עד שהלשון הרע נעשה אצלו כמושרש בטבע ועל אדם כזה אמרה התורה ובשר כי יהיה, שלא רצה הקרא לכנותו בלשון אדם. ולפי זה יש לפרש דבנגעים של שחין ומכוה מדבר בבעל לשון הרע שלא רצה להזכירו בלשון אדם אלא בשר, ועל כן לא רק הנגע אלא כל גוף האדם צריך להסגר כמו שכתוב והסגירו שבעת ימים. אבל בנגע צרעת מיירי במי שהתורה עדיין קראתו אדם דהיינו שהוא מדבר לשון הרע אבל עדיין אינו חוטא בעצם וממילא כתיב והסגיר רק את הנגע דאינו צריך להסגיר גוף האדם. ומדויק גם כן מה שכתב בנגע בראש או בזקן דכתיב (י"ג, כ"ט) ואיש או אשה כי יהיה בו נגע, היינו דמיירי במי שהתורה קראו איש וכתיב (י"ג, ל"א) והסגיר הכהן את נגע הנתק שבעת ימים, דכיון שהתורה עדיין קראו איש, הוצרך להסגיר רק את הנגע ולא צריך להסגיר את האיש.

עוד יש להוסיף דבנגע צרעת ובנגע בראש ובזקן פעמים שיש צורך להסגיר את הנגע שבעת ימים שנית כמו שכתוב בנגע צרעת (י"ג, ה') והסגירו הכהן שבעת ימים שנית, ובנגע הנתק כתיב (י"ג, ל"ג) והסגיר הכהן את הנתק שבעת ימים שנית, משא"כ בנגעים של שחין ומכוה לא כתיב אלא והסגיר פעם אחד. והענין מתאים לדברינו היטב, דבמי שהתורה קראתו אדם דהיינו שהלשון הרע אינו חלק ממש ממי שהוא, יהיה לו שבעת ימים שנית כדי לעשות תשובה, משא"כ בנגעי שחין ומכוה דהיינו בבעל לשון הרע שלא נקרא אדם, מיד אחר שבוע ראשון נעשה מצורע מוחלט. (ג.מ.)

פרשת תזריע (תשפ"ב)

אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים (י"ב, ב')

אמרו רבותינו ז"ל (ויקרא רבה י"ד, א') והובאו דבריהם ברש"י, אמר ר' שמלאי כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף. ודקדקו המפרשים מה שייכות דרשה זו לאשה כי תזריע, היה לו לקבוע דרשתו על פסוק (י"ג, ב') אדם כי יהיה בעור בשרו נגע צרעת.

והנה, צריך לעיין בעיקר קושיית ר' שמלאי למה הקדים בהמה חיה ועוף לאשה כי תזריע, ומאי פריך והלא אין מוקדם ומאוחר בתורה. ויש לפרש דרבי שמלאי היה לו הכרח לומר דבפרשה זו יש סדר לדברים והקודם קודם והמאוחר מאוחר. דיש להקשות בסוף פרשת שמיני דכתיב להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל, דלכאורה כמו שהתחיל בין הטמא ואחר כך הטהור כדי לסיים בטהור, היה לו גם כן לסיים לשון טובה ולכתוב בין החיה אשר לא תאכל ובין החיה הנאכלת, אלא כיון שרצה להסמיך אליו אשה כי תזריע וטמאה שבעת ימים, דטומאה זו באה לה על ידי שאכלה מעץ הדעת שאסר הקב"ה, סמיך ליה ובין החיה אשר לא תאכל, להודיענו דטומאה זו של אשה כי תזריע באה על ידי מאכלות אסורות של עץ הדעת, אם כן על כרחך דהפרשה בסדר נאמרה, וממילא הוצרך ר' שמלאי לתת טעם להקדמת בהמה חיה ועוף לאשה כי תזריע. ומיושב גם כן דקדוק המפרשים, דשפיר שייכת דרשתו דוקא על טומאת האשה ולא על טומאת אדם, דטומאת אדם אינה באה על ידי מאכלות אסורות אלא על לשון הרע. (בן לאשרי)

אני לדודי